

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

18. An privilegium Eugenij IV. concessum Benedictinis, & Greg. XII.
Patribus Societatis, ut eorum professi nondum in Sacris constituti non
teneantu persolvere Horas Canonicas sit communicabile aliis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](#)

si de modo que si no rezaren, pequen mortalmente con el Religion, o Clergo de Orden Sacro. Graves son los de parecer, que o bien sea por precepto, o por costumbre, todos los Religiosos, o Religiosas desfues de la Profession dedicadas al Coro, estan obligados a rezar el Oficio Divino se pena de pecado mortal. Pero avemos muchos desfenses absolutamente lo contrario, juzgando que no es Religion, en la qual los Religiosos y Religiosas por costumbre se hallan con semejanza obligacion de pecado mortal, sino donde huiiere precepto, que les oblige a ello; y entonces sera la calidad de la culpa mortal, venial, o ninguna, segun fuere tambien la calidad del precepto. Ita ille.

Sed ego olim affirmatiue sententia adhaesi contra Caramuelum, Lessium, & Marchant. & nunc nec non recedo ab illa, ex consuetudine inducta anno se obligandi, iuxta regulas tradi solitas a Doctoribus ad dignoscendum, quae consuetudo inducta sit ex obligatione, & que ex devotione? quod alibi a me probatum est. Et vide de præter aliis adductos, Baro de Confess. Diccap. 6. c. 2. §. 7. num. 4. Sed vt Hilario panis Hispanum opponamus, adducam hic Patrem Eusebium Hetera in Decisionibus Moralibus de statu Religionis, decip. 8. num. 2. sic asserente: Sea pues la cogiente, firmay verdadera sentencia, que los tales Professos tienen obligacion a rezar cada dia so pena de pecado mortal enteramente el Oficio Diuino, y asiendo que esto mismo se dice de las Monjas profesas dedicadas al Coro. Esta sentencia commun, y de las Horas Canonicas, y por lo meno est temeridad afirmar lo contrario, y la sentia ante el gran Maestro Fray Luis de Leon. Ita ille: qui postea multas rationes adducens ad hanc immundam sententiam, sic ait num. 6. Prudens tambien nuestra sentencia, por algunos decretos de Ponciano, los cuales siempre suponen esta obligacion de rezar cada dia el Oficio Diuino en todos los Religiosos Coristas, y en las Monjas. Contra esto de una Bula de Leon X. concedida a la Congregacion Camaldulense: adonde dice, que dispensa con los Religiosos que no estan ordenados de orden Sacro, quando algun dia por la obediencia andan muy ocupados, y no pueden rezar el Oficio Diuino y dice que cumpliendo el Oficio de la Virgen, y la misma dispensacion concede para con los ydoros, mientras que aprenden a rezar el dicto Oficio. Luego supone el Pontificis Reg. q. 42. art. 5. y la misma dispensacion contiene Clemente VII. a las Monjas de Santa Clara, signando que las tales Religiosas estan obligadas a rezar cada dia el oficio Diuino, y ansio lo estan tambien los Religiosos Coristas. Pues es la mesma razon de las Monjas. Ita Hetera.

4. Et quidem, præter alias rationes a me alibi adductas, si opinio negativa efficit admittenda, sequeretur absurdum, videlicet quod idem dicendum efficeretur Subdiacono, nempe non tenetur sub mortali dicere officium Diuinum: nam ipsi non tenentur nisi ex commendatione per soluere Horas Canonicas, vi ex multis probat Leandrus de Sacrament. tom. 2. tract. 6. disp. 13. quip. 8. & Reginaldus tom. 2. lib. 18. num. 140. cum aliis. Vnde meritò doctus Pater Baldellus in Theolog. tom. 2. lib. 3. disp. 22. num. 13, loquens de consuetudine Religiorum, & Monialium persolvendi Horas Canonicas: sic afflert: Et quatenus possit dubitari de huiusmodi consuetudine, vtrum obligare ad mortale; sedem modo illam interpretantur, quod fuit diximus de Subdiaconis; qui similiter solent tenetur ex consuetudine, & communiter ex-

stimentur teneri ad mortale; quia catum constitutum est inducta ex credulitate obligandi, & per modum legis non scriptæ, & est de re gravi; imo & graviore, quam sit lex de ieiuniis, de Sacro audiendo, de confitendo scel in anno, de communicando in Paschate, & de similibus, in quibus signanter, & specialiter non exprimitur quod sunt ad mortale; quæ tota ratio etiam valet de consuetudine similiter inducta pro Religiosis professis; eamque consuetudinem ita interpretantur communiter vii doctri, & timorati. Et hoc totum quod dicimus de viris Religiosis Professis depuratis ad Chorum, quod tenentur sub mortali ad Horas Canonicas, dicingum etiam est de feminis, & de Monialibus similiter Professis & depuratis ad Chorum. Nec Baldellus, cui adde Pellizzarium ubi infra, Ergo, &c. Ex his cum sententiam negatiuam probabilem vocasset Emanuel Sa verb. *Nora Canonica*, num. 1. his verbis: Quidam tamen, & Moniales, & eos omnes, qui non sunt in Sacris obligatione liberantur quod esti probabile, non est vsi receptum. Ita ita; Renet editissimus Magister Sacri Palatij in editione Romana correcta abilitat illa verba. Quod esti probabile: & ideo in editionibus expurgatis amplius non interuenient. Vnde illam tanquam probabilem non vult admittere Pellizzarius, tractat. de Monial. cap. 6. n. 14. Et hoc dictum esse volo ad confirmandam tantum meam sententiam, non autem ad censurandum aliorum opiniones: nam Ego semper in scribendo, modestia erga viros doctos vobis sum, & utr ut par est.

5. Limita tamen hanc sententiam in Religioso transiunti ad Religionem, in qua non est consuetudo recipiendi Diuinum Officium in Choro, qui non obstringitur ad recitationem illius, quamvis in prima Religione ad eam teneretur; nam debet sequi institutione illius, ad quam se transtulit. Ita Layman lib. 4. tract. 1. cap. 4. num. 3. & Escobar Tract. de Horis Canonicas, quip. 3. §. 4. num. 17. qui antea num. 3. me citato cum aliis multis firmaverat, Moniales, & Religiosos Ordine Sacro non initiatos teneri ex vi consuetudinis ad Diuinum officium.

RESOL. XVIII.

An privilegium Eugenii IV. concessum Benedictini, & Gregorii XIII. Pairibus Sociatis, ut eorum Professi nondum in Sacris constituti non teneantur persolvere Horas Canonicas, si communicabile alii Religiosibus?

Et deducitur, an Moniales, & professi Religionum nondum in Sacris Ordinibus initiati sint adstricti ad persolvendum Horas Canonicas ex consuetudine. Ex p. 11. tit. 3. & Miso. 3. Ref. 17.

§. 1. Non defueri aliqui nouitatum amatores, & ad laxiorem vitam inclinati, affirmatiua sententiae adhærentes ex communicatione priuilegiorum, quam inter se habent fore omnes Religioses, vt patet ex Bullis Pontificis alibi a me adductis. Posset alius hanc sententiam confirmare auctorita Alibi præter Rel. positas infra in ait, Generalem concessionem priuilegiorum, referentem se ad privilegia alteri concessa, non minus operari, quam si priuilegio omnia, & singula alterius priuilegia sigillatim, ac specificè concessa, illaque in concessione feriatum narrata fuissent, quia relatum dicunt esse in referente l. aff. t. ff. de bared. Inst. & ita 1. & seq. ref. consuli ille Stephan. Bertrand. consil. 149. Illud est generale n. 2. volum. 1. in antiqu. Card. Paris. consil. 22. Mandatum n. 5. l. 4. & ante eos Oldrad. consil. 300. factum tale est n. 8. vers. & præferim in causa nostro, eademque sententiam videntur supponere aliqui recentiores,

centiores, qui de hac materia tractantes indistincte assertunt, priuilegia alicui Religioni concessa, per generalē communicationem factam à Pontifice communicari aliter.

Sup. hac do-
ctrina exten-
sione
absque pri-
uilegiis legi-
infra doctrinā
nam Ref.
109. et rō-
tā, & signā-
ter prope fi-
nem §. vlt.
anno. prate-
ritā, & in
tom. 8. tr. 1.
Ref. 30. 5. Et
quidem. &
melius in §.
Ergo. sed ibi
cum priuile-
giis. & in
Ref. praece-
ta §. Sed ego.
post medi-
a vers. Con-
sa. efo.

2. Sed hanc sententiam in casu proposto prorsus reliquendam esse peto; & idē Antonius Hinofosa in *Directorio ver. hora Canonica* fol. 28; sic ait: Eugenius IV. concessit Monachis S. Benedicti, quod Clerici professi in sacris non constituti, ad Horas Canonicas recitandas ex debito minimè teneantur: quia vero & communicatione priuilegiorum semper confitetur valida, nisi contraueniat, vel professione vel obseruantia Religionis, alias multa concessa laxitoribus, nullo modo communicantur strictioribus, quia ad ædificationem, non ad destructionem dantur. Ideo huius privilegij communicatione non gaudent ceteri Mendicantes, vt pote resquagatis eorum obseruantiae, & salabri conuentiū. Ita ille, cui addit ex eadem inclinatio. Religione doctissimum Magistrum Hyacinthum Donatum in *praxi Regularium* tom. 1. tract. 7. quæst. 14. num. 10. qui loquitur de priuilegio concessio. Societati Iesu. Confirmatur vñ omnium Religionum, quæ nunquam ause sunt dictis priuilegiis vti. Nec valet ratio in contrarium adducta.

3. Falsum est enim per communicationem Religionis omnibus priuilegiis vni Religioni concessis, posse absoluere vni, nam aliqua priuilegia, non obstante communicatione, non possunt inter se Religiones communicare, vt recte obseruat Donatus, vbi supra de privilegio exemptionis soluendi decimas alicui Religioni concessio, vel de quarta funerali, & idē supra dictæ doctrina danda sunt aliquæ limitatio.nes. Igitur primò debent excipi priuilegia exorbitantia, quæ licet non sunt solita concedi, sed ratio, & cū difficultate concedundū; hæc enim non veniunt in generali communicatione, nisi in specie exprimantur, iuxta reg. in generali 8. & de reg. iur. in 6. vbi dicitur in generali concessione non venire ea, quæ quis verisimilitet non esset in specie concessuras. Sic tenuit Rota Romana decr. 55. mm. 14. & 15. pars secunda diuersi. vbi hoc ampliat, etiam si communicatio esset facta cum illis verbis, in omnibus, & per omnia, & hanc opinionem sequuntur etiam Batt. consil. 16. sub numero 9. Soccinus in l. 1. numero tertio in fine ff. de legat. primo, vbi lason. num. 21. versicul. primo limita. Ripa numero 8. versicul. & ita intellige, Crot. numero 10. Paris. numero 24. in fine, Natta consil. quarto, numero 6. lib. 1. Tamburin. de iure Abb. tom. 1. disput. 17. quæst. 2. n. 4. camque videtur aperte approbare Nauarr. tom. 2. consil. titul. de privileg. consil. 13. n. 4. vbi ait: Per generalē confirmationem priuilegiorum non centiri confirmata priuilegia exorbitantia. Alias vero limitatio.nes inuenies apud Merollam tom. 3. disput. 6. c. 4. dub. 8. per 10. Ad anchoritatem vero Mandonij pro affirmativa sententia in principio adducta, respondeo. Illud commune dictum, quod expressum in specie dicitur quod sit per relationem ad aliud, non esse universali verum, sed pati exceptions supra allatas. Ratione autem est, quia expressio, quæ sit per relationem ad aliud, non est vera expressio, sed ficta, vt in 1. Titia §. fin. ver. perinde fidei verb. oblig.

4. Ex dictis sequitur Patres Capucinos cum ex suis statutis non exipient sacerdularium confessiones, non posse vti priuilegiis concessis alii Ordinibus quoad absoluendum a referentiis, aut dispensandum sacerdotales, & si j. à Papa obtineant facultatem audiendi confessiones sacerdularium in genere, vel in specie, non ideo censeri iis communicata dicta privilegia, nisi specialiter iis concedatur, ut possint communica. re de prefatis priuilegiis. Et ita docet Bordonus in consil. Regul. tom. 2. ref. 52. num. 75. & Pellizzatius in ma. qual. regul. tom. 2. rr. 8. capite 1. scil. 3. num. 45.

5. Vnde ex superiori dictis à fortiori appet. evendum ab opinione amicissimi Caramuelis, & aliquorum assertorium, Moniales, & Professos Religionum, nondum sacerdos ordinibus ordinatos, minime oblietis effi ad perfoluendas horas Canonicas ex consuetudine, sed hanc sententiam ego alibi reprobaui, & nouissimè latè, & recte reprobavit Franciscus Bar. di ex inclita societate Iesu præstansissimus Theologus in *scolasticis* 1. 8. q. 1. & 2. vbi respondet ad argumenta Caramuelis, & ad sarcasmum etiam me citato nostram sententiam probat.

RESOL. XIX.

An Communitas Religionum teneatur quotidie publice in Choro canere Horas Canonicas sub onere peccati mortalis?

Et an predicta obligatio sit sub culpa mortali, an vero tantum ex Regula, ita ut non exceedat communem obligacionem Regule?

Et an saltem ex consuetudine ad id teneatur Communitas Regularium sub peccato mortali, quantum interdum ex iusta causa possit hoc onus, & consuetudo dispensandi?

Et an ista obligatio communis obliget singulos, quando non solum subditus, sed etiam ipse prælator ejus ad eo negligens, vt omittatur publica officia Domini recitatio in Choro ex defectu Ministeriorum?

Et an non excusat in mortali illa Religio, ex quo rur a defensione in Choro Ecclesiasticum Officium mortabile dammum, seu magnam iacturam patetur?

Et deducitur, quod consuetudo nunquam vim habet obligandi in conscientia, nisi sit de consensu illius qui potest legem concedere, & nisi sit introducta hac intentione obligandi. Ex parte 10. tractatu. 14. & Mise. 4. Ref. 2.

§. 1. N egratuum sententiam nouissimè tenet Marcus Vidal in *Arca Theologie moralis*, iuncto de *Horis Canonicas Inquisitione* 1. numero 31. vbi sic ait: Confusudo recepta bene in omnibus Religionibus canendi quotidie in Choro publice Horas Canonicas, non obligat sub culpa mortali Regulares, neque signillat personas, neque communitatem, & Superiores locales, ita vt si aliquando desistat canere in Choro etiam sine gravi causa, non idē sunt condemnandi rei mortalis culpe. Probat assertio primò: omnes ferè Regularium Religiones canunt quotidie in Choro Horas Canonicas ex consuetudine tantum recepta in quaenam Religionem: sed hæc consuetudo non habet vim legis, & praecipi: ergo non obligat sub culpa mortali. Major, vt res ipsa recipitur communiter a Doctoribus; Minor autem probatur; consuetudo enim tunc habet vim legis siue praecipi quando à maiori parte Communis introducitur cum Superioris legitimi consensu, & recipitur communi animo se obligandi, & quando participant iusta legis conditiones, atque etiam obseruantur per modum praecipi, & obligationis: sed nulla bene Religio introducit talenm consuetudinem canendi in Choro hac intentione & animo obseruandi illam per modum praecipi, & legis: ergo habent illam per modum praecipi, & legis. & c. Secundò, cōstitutiones ferè omnium Religionum non obligant regulariter subditos ad illas obserandas sub culpa mortali: ergo neque etiam obligabit sub mortali hæc consuetudo canendi publice in Choro Horas Canonicas, antecedens supponitur verum, & certum. Consequens probatur: tum quia Regularis tenentur ex consuetudine.